

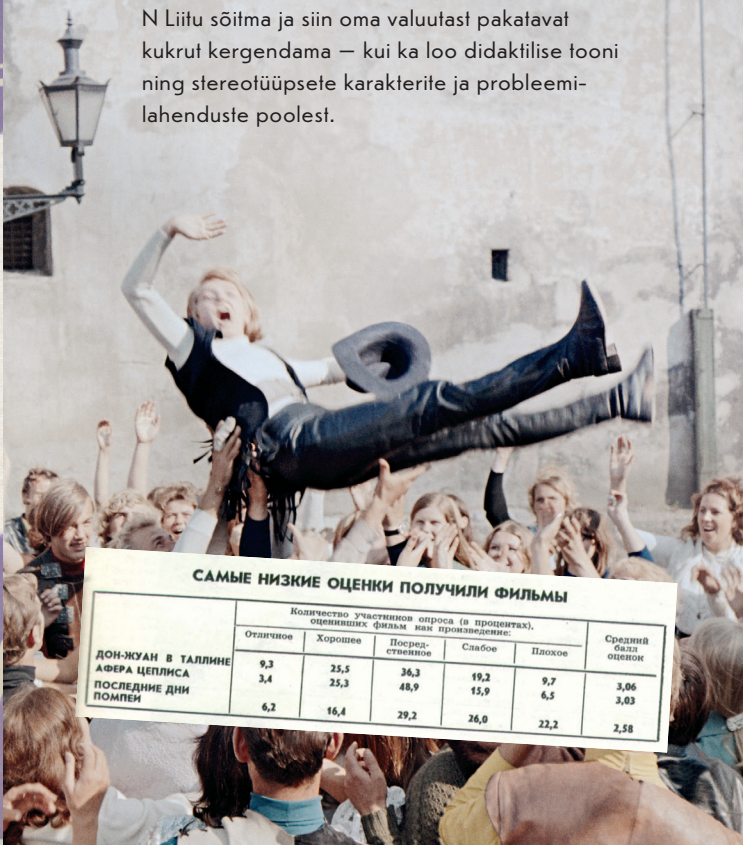
KES LÖÖB KEDA, ÜTLE SEDA?

Filmist «Don Juan Tallinnas» ja selle muusikast

ARVO KRUSEMENDI lavastatud «Don Juan Tallinnas» (1971) on üks neist võluvaist kinematograafilistest veidrustest, millega taaskohtumine paneb nõuka-aja viimasel aastakümnel üles kasvanud põlvkonna nostalgias heldima, vaatamata sellele, et 1970. aastate kriitikul jagus Sevilla võrgutaja seiklustele Tallinnas kiidusõnu õige napilt ja et filmi tegijaid paneb ainuüksi selle olemasolu ilmselt elu lõpuni piinlikkusest punastama.

Ometi on siin jätkuvalt midagi, mis tekitab elevust ning osutab vastupanu hõlpsalt ja üheselt lahterdamisele. Tagantjärele avaldub filmi potentsiaal oma ajastut üllatavalt tabavalt kirjeldava mosaigina, veidra kõverpeeglina, millest paistab iha kättesaamatute ilusate asjade ja lääneliku elustiili järele. Ühest küljest oli «DJT» kahtlemata tüüpiliselt nõukogulik film nii oma eesmärkidelt – väliturismiga tegeleva organisatsiooni Inturist tellimusena pidi see meelitama lääne huvireisijaid N Liitu sõitma ja siin oma valuatust pakatavat kukrut kergendama – kui ka loo didaktilise tooni ning stereotüüpsete karakterite ja probleemi-lahenduste poolest.

САМЫЕ НИЗКИЕ ОЦЕНКИ ПОЛУЧИЛИ ФИЛЬМЫ

Количество участников опроса (в процентах), оценивших фильм как произведение:

	Отличное	Хорошее	Посредственное	Слабое	Плохое	Средний балл оценок
ДОН-ЖУАН В ТАЛЛИНЕ	9,3	25,5	36,3	19,2	9,7	3,06
АДЕРА ЦЕПЛИСА	3,4	25,3	48,9	15,9	6,5	3,03
ПОСЛЕДНИЕ ДНИ ПОМПЕЙ	6,2	16,4	29,2	26,0	22,2	2,58

Kummatigi on filmis vabameelset, ebanõukogulikku (ja ehk ka ebaeestilikku) mängulisust, mis võrsub peamiselt stiili silmanähtavast rõhutamisest sisu arvel ning misantstseeni teatraalsest ja humoorikast lopsakusest. Ent «DJT» kergemeelse fassaadi varjus kulgevad mõned tõenäoliselt sootuks ettekatsetatud allhoovused. Camp-teooria kontekstis seostub aukartuseta lähenemine möödunud aegadele ja võõrastele stiilidele vastuhakuga institutsionaliseeritud ajaloodogmadele ja kivilinenud normidele. «DJT» campilikku mängu mineviku märgisüsteemidega võib niisiis vaadelda keeldumisena nõukogude režiimi kehtestatud ajalookäsitlusest (või Ajaloost kui sellisest üldse) ning lääneliku tarbimiskultuuri märkide üliküllust saab tõlgendada kui «märga unenägu», mis annab tunnistust sotsialistlikus ühiskonnas valitsenud rahuldamata tarbimistungist.

— Eva Näripea

„DON JUAN V TALLINE“

Автор сценария	— Самуил Алёшин
Постановка	— Арво Круузement
Оператор	— Михаил Дороватовский
Художник	— Мари-Лийз Кюла
Композитор	— Олав Эхала
-
В ролях: Дон Жуан	— Гунта Виркава
Флорестино	— Лембит Ульфсак
Командор	— Яак Таммлехт
Лючия	— Мерле Ару
Розита	— Ирина Куберская
Донна Анна	— Юлиа Соостер
Донна Лаура	— София Соояэр
Дон Оттавио	— Нар. арт. СССР - Антс Эскола

EI SAA ÖELDA, et muusikaline komöödia «Don Juan Tallinnas» oma ilmumise ajal filmistuudiale just au ja kuulsust oleks toonud. Kinoajakirja «Sovetski Ekran» ankeetküsitluses (1974) hääletati «Don Juan Tallinnas» koguni üheks «üleliiduliselt halvimaks filmiks». Ometi andis see intrigeeriv teos Eesti kinole midagi vaieldamatult väärtuslikku – uue eesti filmihelilooja.

Vaevalt, et Tallinna Riikliku Konservatooriumi kompositsioonieriala tudeng Olav Ehala enne arugi sai, millesse ta end oma esimesel ülikooli suvevaheajal mässinud oli, kuni ukse taha ilmunud meeletu «Tallinnfilm» kinomehed talle heliloojeks ajakava tutvustasid. «Õhtupoolikul toodi kaks Enn Vetemaa kirjutatud värsket lauluteksti,» meenutas Ehala hiljem, «ütlesin, et nikerdan paar päeva nendega, siis teen orkestratsioonid ja nädala pärast võime muusika stuudios salvestada. Selle peale kostis teine režissöör, et homseks on helistuudio kinni pandud ja ülehommeluba filmime.»

Filmistuudio kergenduseks ei osutunud olematu ajavaru 21-aastasele komponistile probleemiks. Vähe sellest, filmi saatemuusikaks valmis tõeliselt mänguline stiilipillerkaar: «Mulle meeldib Viini klassikaline koolkond, meeldib tänapäevani, mu laulude stiilis ja orkestratsioonis on selle võtted sees,» märkis Ehala «Don Juani» filmimuusika kohta ise, kuid tähelepanelik kuulaja võib enda rõõmuks filmi heliribalt leida ka diksiländi, tangot, ansambel «Collage'i» peaaegugospel-atmosfääre ja koguni kergelt funki. (Oh, ja muidugi ka ühe aegade kauneima omamaise lembeviisi «Vaid see on armastus», mida kuuldes on iga filmisõber valmis «Tallinnfilmile» andestama nii mõnedki järgnevad patud «Verekivist» «Madude oru needuseni»...)

— eestifilmid.blogspot.com

Fotod ja plakatid: Filmiarhiiv, erakogu. Plaadid ümbrikul on kasutatud fragmente filmi režiivihikust (Tallinnfilm, 1971).

ВЕТНОЙ, П. Э.

Производство киностудии „Таллиннефильм“

Handwritten signature

